

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre 10 pengő, félévre 5 pengő.

Egyes szám ára 24 fillér.

Laptulajdonos:

MINERVA IRODALMI ÉS NYOMDAI
MŰINTÉZET RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Megjelenik minden szombatot,

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kolozsvár, Brassai-utca 7. szám.
Telefon: 18-87.

Amíg hullanak a bombák

Irta DÁVID IVÁN

Egy tízennegyedik kerületi hatemeletes bérléhs óvőhelyére menekültünk udapest legutóbbi bombázása alkalmával. Amíg a személyfelvonó szoralmasan közkedveit a hatodik emelet és az alagsor között, hogy a gyerekeket, öregeket és nőket szállítsa, kis erdélyi társaság, amelynek közeben az estét töltöttem, nyugodtan spegetett lefelé az ötödik emeletről. Légtől volt hát megfigyelni az emereket, ki hogy fogadja a szíréna ömbölését s milyen arccal foglalja ki kifelé helyét az egész óriási ház latt körbefutó pince keskeny léóáin. Dicsőretésre legyen Budapest lakóinak, rémültül sehol sem volt s konyolyan és fegyelmelzeten állított mindenki a nehéz másfélórát odament. Ahány ember, annyiféle. A ház lakóit kereskedők, mérnökök, ügyvédek, iparosok, tisztviselők. Ahány, nyitféle vallású. Mégis bizalommal és mindenki az óvőhely falán lévő Krisztus képre. A gyér világításban tságot, könyvet vesznek elő és olvasnak. Néha felléptantanak s olyan- orra látszik, hogy áhítatos minden re, mint iféleldőben, amikor az stein öklét érzi a hátán. Megtér az ember, ha fél valamitől!

Mellettem fiatal író ül, aki sokat üszködik az életért. Most őszinte és s úgy beszélgetünk, mintha gyónnának. Világháborút járt emberek beszéltek, hogy pergőüz alatt a övészárókból egymás mellé szorult emberek szava olyan őszinte volt,

hogy szinte zózott a sültéségben minden kiejtett hang. Tovább egy esedléteány áll. A ruhájáról nem lehetett megállapítani, hogy hová való, hiszen mindenki selyemben jár. De a haja hosszú volt és olyan esedens nyugalommal tette össze ölébe ejtett kezét, mint prédikáció alatt a templomban szokás. Megint mellette karszékében öreg, beteg asszony. Két fiatal leány volt körülötte s esedensen beszéltek hozzá. S így tovább, szinte végtelen sora az embereknek. Valahány van, mind más, mint a többi. Más a teste, arca, lelke, vágyai, élete. Csak itt lettek együtt a veszély óráiban.

Odakint egyszerre talán ezer gép-ágyú onlja az acélesőt a támadók felé. A magyar gépágyúk hangja úgy ugat, mint egy farka kutyák. S közben top-pább, mélyebb sorozatokat küld a levegőbe a nagyobb elhárító fegyverek csoportja. Üsdobhoz hasonlóan kong a sok lövés. Sorozat sorozat után. Csak találnának, bár minden fizedik lövés halálos találat volna... gondolja magában a régi keresztények módjára föld alá bújt ember.

Közben mély morajlás hallszik, így jut el a föld alá a bomba robbanásának hangja. Odafent most biztonság megrezzenek az ablakok. Vajjon hol esapott be?

Amíg hullanak a bombák, sok mindenre rájön az ember. Megtudja például, mit akar kifejezent az Irás a

„szorongattatás pereci“ vel. Meglátja, hogy milyen nagy magasságok a mélységek vannak az életben, hogy, milyen os'ohák vagyunk, amikor es-telmenten dolgokon jár az eszünk s emírt veszelszünk, vagy sorrendét. Amíg hullanak a bombák, befelé néz az ember s ha súlyosak a szavak, amiket kimond halkan a félhomályban, csak a sok megfátott hamlésságtól terbehek.

Emeletenként csoportosulnak a lakók és az érdekek. Az egyik sarokban arról van szó, vajjon egy ötszázkilós bomba hány emeletet tud beszakítani. A hatodik és ötödik emeletet biztosan, véli egy asszony, de az sem lehetetlen, hogy mind a hatol, a pincéig. A két legfelső emelet lakóinak szinte egyszerre villan az arca. Mint fahun, amikor megjön az árvíz s a veszélyeztetett határon levő földek gazdái közösen ugranak védekezni. Az egyénisége, a saját külön életébe fulladt nagyvárosi emberben így keüti fel a közösségi érzést a veszedelem s így oltják a tüzet, ássák az omladékokot ott, ahol annyiszor hirdették a nemzeti és fajti üntudat hiányát. Új és érdekes lehetőségek tárulnak fel a lelkekben. Eltűnik az egyén s itt van a közösség, a nagy tömeg, amely együtt mozdul meg, együtt védekezik és akar.

A város mindig megtalálja magát az őstalajt, a falut, ha arra szükség van a szorongattatásban, amíg hullanak a bombák.

HETI JEGYZETEK

Írja: (d. i.)

Népvándorlás folyik

a Székelyföld egyes útvonalaiban. Székértáborok füstje száll a tavaszi estében, ezer székér körül kuporognak a kalimák, mordolnak, tárogatnak, ukránok és más törzsek, amelyek a Szovjet börtölism uralma elől menekültek el a Krimből, a Kubán vidékéről, vagy Ukrajnából. Úgy mennek, mint a népvándorlás idején kerekedtek útnak a népek, csak éppen kard nélkül s vállukon a nyíllesszóval tömött tegez helyett kulacs, vagy hitvány, szovjet gyárakban készült, rongyokban lógó kabát van. Vannak közöttük minden fajtából, ami ott él a keleti hegyek között és a síkságokon. Ők már tudják, mi a bolszevizmus. Huszonöt évig tapasztalták a saját bőrkön s nem kell őket arra oktatni, hogy védekezzenek ellene. Minden menekültnek hozzátartozói, gyermekei, szülei puszultak el a város hordák fejgyereitől, vagy az éhsérségtől. Emlékezzünk csak arra az időre, amikor egy év alatt öt millió ember veszett éhen a Szovjet igáját nyögő Oroszországban! Az új népvándorlás hazatlen menekültjei ezeket juttatták az ember eszébe, amikor végnélküli karavánokban vonulnak nyugat felé, vagy pihennek az este leszálltával Erdély magas égboltjának sátra alatt.

✱

Zsidók nélkül élnek a városok

már Erdélyben, amióta külön, erre a célra kijelölt területekre szállították a csillagokat. A magyar nép nem érez körörmét, sem nem gyűlöletét elégitette ki ez az intézkedés. A körörmét nem egészséges lelki nép tulajdonsága, a zsidók elkülönülését nem a gyűlölet teszi szükségessé. Attól függetlenül, hogy a zsidók uszított is keltettek maguk ellen, tisztán a magyar nemzeti érdekek parancsolta már évszázadokkal ezelőtt, hogy megszabaduljunk a fajtagyűző zsidóktól. Ha vannak is egyes vidékeken még levitézlett politikuskok, vagy a zsidókat más okból sirató félrevezetett, sajnálatra méltó emberek, nem körörmémet, de elégitelttel állapíthatjuk meg mindenki, hogy az uccák árribb csendessége, a fatok nyugalma, a piac ármainak tisztességesebb színvonala való tesszállása és sok más dolog jelzi már az első eredményeket. Kipetette magából őket a magyarság, hiszen ők voltak azok, akik soha

sem vállalták a magyarságot. Még az a zsidó sem szeretett gyufát gyújtani szombaton, aki pedig kikeresztelkedett, még a keresztényként szerepelt héber is mindennél élesebben érezte a nagy zsidó faj kapcsolatát és ezért nem tudott feloldani egyikük sem a magyarság dolgozó rétegei között becsületese s munkás életben, hanem a ngerészkedés, az uszóra, a bűjtogatás, a nemzet lekénke és vagyondnok mindenáron való megkőrosítássa volt a célja. Sirjon a zsidó után az, aki zsidópénzből élt s azt vérdíjként kapta.

✱

Vitéz Rázs Jenő helyettes miniszterelnök

legutóbb mint egyetlen követhető politikát, a „katonapolitikát” hirdette meg. Nem kell sok töprengés és különös éretem ahhoz, hogy az ember természetesen és valóságosan fogadja el a kijelentést. Háborúban mindig a katonai szempontok a legfontosabbak és minden más csak annyira értékes és sürögös, amennyiben a katonai erőt, a háborús késztültséget fokozni, vagy fámogatni tudja. A békéről való álmódosítás és a béke hozogatása, miközben a legborzalmasabb háborúban küzd a magyarság is, csak a vakok és süketek politikája lehet. Békét csak a háborút terem s olyan békét, ahogy a háborút befejezzük. Nem mindegy, hogy milyen érzésekkel, milyen felkészültséggel veszünk részt a háborúban. A katonapolitika az egyetlen lehető módszer, amit ma követhet az ország. Ahol az ép magyar ösztönöket nem tudták teljesen tönkretenni annyit évtized alatt a zsidók, ott ennek a katonapolitikának a szükségét nem is kell magyarázni. Így elsősorban a véreben tisztult falusi magyar nép tudja, hogy ha megtámadják, akkor nem könyörögni, hanem védekezni kell.

✱

Nem rédhetünk egynek

a zsidóság közül, amikor az egész zsidóság hűnös. Nem egyéket ellen hozta a kormány a rég vált intézkedéseket, nem Szász Izsáktól, vagy Nafali Efraimtól kellett megszabadítani az országot, hanem az összességétől. Azoktól, akik esküdöztek, hogy ők aztán becsülesek, de a lakások lettározasakor kiderült, hogy a legártatlanabb zsidóknál is felhalmozott életmucikké, pénz,

aranyékszerek és más érték tárgyakkal voltak a rejtekhelyeken s mindeket őrizgetett egy-két idegen, ellenes röpcedésű, vagy más büntetés ami az egészséggel való emborlásal igazolja. Nem állhat ki ma egyetlen le magyar sem azzal, hogy ügybűnösök a zsidók és el kell távolítani őket, de nekem van egy derék ismerősöm, aki csak jót tett egész életében. Jól az ilyen kívánások meg hallgatnák a hatóságok, akkor valamennyi zsidót vissza kellene emeltetni a vezérigazgatói és elnöki székhé, visszadlítani a pult mögé, odaiktetni a kővőhöz a sztal mellé, ahol naphosszat áll a sűfelm, míg a magyar dolgozott a szükség jövedelemért. Bár előbb már ítünk arról a kérdérről, nem lehet éllég hangsúlyozni, hogy nem gyűlölettel, hanem szigorúsággal oldta meg a magyar kormány az zsidó kérdést. Olyan szigorúsággal, amilyent a nagy horderejű ügy megérdemelt s amilyen nagy tét forgott kockán. A nemzet és az ország élete, jövője.

✱

Mindenki tanul

abból a néhány szóból, amit a sorok irójának egyik átlomás katonavonató között mondott egy német bajtárs. A negyvenöt év körüli férfi csendesen áldogolt és szvata a csapattársját, amikor beszélgetni kezdtek. Amikor megkérdeztük, hogy mikor volt utóljára szabadságon, emondotta, hogy a háború kitörése óta, tehát a lengyelországi hadjárattól kezdve nem volt még otthon. Miért? Hiszen mindenkit megvonta a szabadság? Erre azt felelte, hogy kapott is szabadságot, de nem ment haza, hanem idegenben töltötte az a néhány helet. — Talán nem hozzátartozója otthon? — Nem — mondta a német bajtárs, — hanem azért, mert otthon őt fia van. És szegénynek éljük állani, hogy hazajöjtem, amikor még nem fejeztük be a háborút. Mit mondana az őt fia?

Nem propagandista volt, hanem egyszerű képműves ember. De tisztogó év óta abban a tudatban él, hogy a háború az új Európáért és a nemzetért folyik, tehát mindenáron meg kell nyerni. Még akkor is, ha nem csak fizikai erőt, hanem valóságos lelki önfelddozást kell a latba vetni.

Jókai és a puliszka

Apróságok a nagy-magyar író életéből

Galovcsik Gyuláné, Jókai unokájának dadája kórházban fekszik, szívbillentyűfűlással apójját, kórházi ágya mellett látogatunk meg. Eppen azonnaltól a látogatásakor s rögtön Jókai zsonnáira terelődött a szó:

— Jókai kora délután szokott uzsonnázni — emlékezik Galovcsikné — és korán vacsorázott. Érdekes, hogy minden vacsora előtt evett puliszkát. Azt tartotta, hogy egészségének igen jó szolgálatot tesz a kukorica. Eppen ezért szerette a kukoricakenyeret is, ezt rendszerint friss tette. Egy vidéki felolvasásakor fellelte meg először s azóta állandóan kedvelte

A továbbiakban Galovcsikné egy abbáziai nyaralóról beszélt. Jókai, Masika és a dada utazott el a „boldogság-városba”, ahogyan a nagy regényőr nevezte Abbáziát. Alkonyodott, közeledt az első abbáziai vacsora. A dadának, aki hávezetetőnő teendőket is végzett és résztvevő Jókai napi kosztjának összeállításában is, hirtelen eszébe jutott, hogy nincs puliszka és kukorica kenyér. Rögtön értesítette a szálló tulajdonosát, aki véletlenül magyar ember volt és nagy rajongója Jókainak. Az egész személyzet kutatásra indította: bárholnák is, de szerezenek kukoricaliszte. Egy hajóstársaság tükürre végül egy bosnyák matróztól szerzett két marék kukoricaliszte. Mire Jókai vacsorához ült, már rotyogott az abbáziai tüzehely az ott szokatlan eledel, sercegett hozzá a vöröshagyma.

— Jókai a esodalkozástól összeesapta két kezét — és Galovcsikné mutatja, hogy milyen lelkesedéssel látta el ezt a tapintatot. — Aznap este még bablevest evett csülökkel és kapros túroslepényt, ezek voltak a legkedvesebb tálpláék. Nagyon szerette még a túrosúszót, azt vallotta, hogy ez az igazi magyar eledel. Mindig hort ivott ásványvízzel, a vízzel azt tartotta, hogy békának való.

— Egészségére gondosan vigyázott és nem lehetett volna rávenni, hogy feketét igyék. Nagyon féltette a szívét és úgy vélte, hogy a feketekávé öli ezt a „nemes gépezetet”.

Lassankint elfogyott Galovcsikné szava, zsonnásbögréjét letette az éjjeliszekrényre és kezébe vett egy kis ezüstórát, melyről hosszan, vékonyan kigyózott egy aranylánc: Jókai ajándékozta a hűséges dadának, egy dedikált fényképpel. Jókai a következőképpen dedikálta azt az összakállú képét, melyet a nagyközönség általában ismer: „Hűséges Kátkának dr. Jókai Móricz”.

— Ezt a képet — emlékszik a hűséges dada — nevezetes alkalomkor kaptam. A Balaton partján üdültünk egy tavasszal és alkonyat felé sétára indultam Masikával, Jókai nevelt leányának és Peszty Árpádnak kislánykájával. Már beszéledett, mikor Jókai átutalta az egész szállót, hol van az unokája. Rögtön összehívta a szálloda egész személyzetét, inasokat, portásokat, szolgálokat és fáklyákkal indította őket kutató útra. Ő maga elől haladt két fáklyával és végül megtalált bennünket. Határtalan boldogságban

gában fáklyafény mellett ibolyát szedett unokájának, eszokora kötötte a hajába ákarta tűzni. A vendégek — asszonyok és lányok — számlaként könyörögtek el a virágot, ellették nekik. Voltak asszonyok, akik megcsókolták az ibolyát.

Kátka, aki másfél évtizedig szolgálta az ország akkor első íróját, fűradt öregségében emlékei között kutat. Időnként előveszi a nagy nemesmondó egy-egy regényét, nézegeti a szép illabéti ajánlósorokat. Mer Kátkának minden könyvéből adott egy példányt. És olvasgatja, gyakran felsóhajt.

— Istennem, mielőtt megírta ezt a szép történetet, egy este meseképpel mondta el Masikának...

A lótenyésztés jövője

Amikor a gép magasan ívelő hódító útjára indult, a gépkorszak embere temetini kezdte a lovat.

Néhány évtizeddel ezelőtt még sokan voltak olyanok, akik műzeumot akartak létesíteni a ló emlékére,

hogy az utánuk jövő nemzedékek legalább kitömvé láthassák az ősök legkedvesebb háziállatát.

Ezek azonban rossz jóskoknak bizonyultak. A ló nem maradt álló a géppel vívott egyenlőtlen küzdelemben. Nem tűnt el, nem is... az állatkeret ritkaságként megbámult lakójává, sőt a statisztika szerint még csak meg sem fogytakozott. Az első világháború előtt Magyarországon kétféle ló volt, a trianoni esonkországhoz az 1931-es kimutatás szerint 864.000, a megnagyobbodott országban 1942-ben pedig egymillió és 400.000. Minden szak lakosra tehát változatlanul 10—11 ló jutott.

Persze kétségbevonhatatlan tény, hogy a gép erős vetélytársat jelent az igazállatoknak a mezőgazdaságban, nemcsak a városban, ahol az autó nagyon háttérbe szorította a lófogatókat. Ezzel szemben a traktor megjelenése a mezőgazdaságban inkább az ököre, mint a lóra jelentett veszedelmet.

Nyugateurópában a traktor megjelenésével az ökrök fokozatosan kezdtek eltűnni, a ló azonban szinte változatlan mennyiségben megmaradt,

éppen úgy, mint nálunk. Pedig ott sokkal behatóbb a gazdasági élet és a gép használataira nagyobb teret nyílik, mint hazánkban.

Felesleges tehát a ló kipróbálásával számolnunk, mert amíg Nyugateurópában csak egy igazló lesz, addig a magyarországi kevésbé belterjes viszonyok között még inkább nélkü-

lőzhetetlen erőtermelő állat marad. A belterjeség fokozásával kapcsolatban és annak szükségsejéről következményeként azonban lassú átalakuláson ment keresztül. A kistéstit, mozlókonyu, fűrge fajtaikat fokozatosan váltják a nagyobbtstí, lassú de egyszersmind nagyobb teherbírást írták. Belgiumban, Németország egy vidékén, Franciaországban és Dániában a hidegvérű típus a legelterjedtebb. Mi még nem tartunk itt, sőt talán el sem jutunk ideig, de a testes nőtiusz nálunk is kiszorítja lassan a könnyű lovat. A „mókány” ló nem való gazdasági célra, éppen úgy, mint a lipicai, vagy az arabs általában még keresztezéseiben sem.

A magyar állam már régóta erőteljesen karolja fel és irányítja a lótenyésztést, aminek részben honvédelmi okai vannak. De éppen ennek köszönhető a magyar lótenyésztés hírneve. Evtizedek óta sokszázezer apaméket költöztet a legvilágóbb apamének importjára, világhírű állami ménesink fenntartása és a köztenyésztés magas színvonalának biztosítása érdekében. Széchenyi szavai nem találtak üres fülekre és a legnagyobb magyar ma bizonyára elégedetten látná, hogy mennyit változott az ország loállományának képe egy évszázad alatt.

A klárosított úton nem nehéz tovább halognunk. A munka és az anyagi áldozat nem vész kárba, mert a lótenyésztésnek igenis jöjje van, ha minden gonda megszűnne a változott viszonyokat és a fejlődés sürgető körülményeit. Ne a maradi gondolkodás, vagy az úri kedvtöltés irányítsa a gazdasági lótenyésztő törekvéseket, mert anyagiilag megcsinálni, a közösségi munkának pedig árt, hanem a józan megfontolás és a gazdaságosság elve legyen mértékadó.

Ahol most honvédeink küzdenek

Az újságolvasó és a rádióhallgató önmégs sokszor hallja és olvassa ezeket a földrajzi neveket: Sztaniszlau, Sztrij, Nádovorná, Delatyn, Ottyla, Kolomea, Csernovic, Radaut, pnyesztar, Prut, Szereth, Sztrapa, stb. Mind megannyi nevezetes még az előző világháborúban. Ezen a galicián és bukovinai területen küzdöttek a sult világháború hősei, erre jártunk német-szovjet háború kitűrése után nádször és most a hadiesemények új alakulása alkalmával ismét ott azednek bátor és harcrakész honvédeink. A Kárpátok vonalától 100-50 kilométeren belül vannak az említett földrajzi nevek, kivánatos tehát, hogy közelebbről is ismerkedjünk meg Kelet-Galiciával, avagy ahogyan odát mondják, az „ukrán sároknak“ a jelentőségével.

Nemzetiségi tekintetben

gen tarka képet nyújt ez a hazánk erületéhez legközelebb fekvő és magyar hősök vérvél áztatta terület. A történelem során sokszor vezetett keresztül raja a hadak útja. Az előző világháború katonái végigszántották övészárokkal e terület minden talpalatnyi földjét és hősök vére hullása zottatta a mezőket, réteket és az erdőket.

A mult világháborúban a cári hadsereggel mérkőztünk. A német-szovjet háború kitörésekor a szovjet hadsereget üztük el onnan. Több helet fölöttünk ott és keresztül-kasul járunk annak minden városát és közegét.

Lengyelország felosztása után, 1939 őszén a szovjet hadsereg szállta meg a Kárpátok vonalát és birtokában tarolta 1941 júniusáig a német-szovjet háború kitöréséig.

A Legfelsőbb Hadur parancsa folytán mi is álltunk a magyar határis üldözöbe vettük az ádáz ellenséget s küzdelmes harcok után elűztük hazánk földjétől.

Itt a falvak többsége ukrán, a városokban azonban nagy szerepet játszottak a lengyelek és a zsidók. A régi osztrák uralom, valamint a lengyel fenntartóság idején az ukránok hosszú évtizedeken át háttérbe voltak szorítva. A szovjet hadak elmenekülése után azonban a helyzet teljesen megváltozott.

A harcéri események

idején nem álltak rendelkezésünkre pontos statisztikai adatok. Ezért csak a lényeg feljegyzések nyújtottak némi lámpontot. A nemzetiségi megoszlásról csak hozzávetőleges képet

alkothattunk magunknak. Nagy általánosságban a városok és a falvak lakosságának megoszlása és számáránya a következő:

Sztaniszlau lakosainak a száma kb. 60.000 volt. Ebből 68 százalék ukrán, 8 százalék lengyel és 24 százalék zsidó. A város környékének többsége ukrán nemzetiségű.

Nádovorná lakosainak száma kb. 10.000 volt. Ebből 55 százalék ukrán, 4 százalék lengyel és 41 százalék volt a zsidó. A környék 75 százalékban ukrán.

Ottyla lakosainak száma kb. 6000 volt. Ebből 34 százalék ukrán, 11 százalék lengyel és 55 százalék zsidó. Környékének 42 százaléka lengyel, 34 százaléka ukrán és 23 százaléka volt zsidó.

Kolomea lakosainak száma kb. 40 ezer volt. Ebből 35 százalék ukrán, 25 százalék lengyel és 40 százalék zsidó. A vidéke 80 százalékban ukrán.

A statisztikai arányszám nagyjából ugyanilyen a többi említett városokban és községekben is. Az előlódás különösen a zsidókra és a lengyelekre nézve alakult hátrányosan.

Kelet-Galiciának ez a részét, ahol most a harcok dúlnak, általában ukrán sároknak nevezik. A gazdasági élet legfőbb tényezője a földművelés és az állattenyésztés. Élénk volt azonban a kereskedelem és közepes minőségű volt a gyárparpa. A mezőgazdaság kivételével a két többi majdnem kivétel nélkül a zsidók kezében volt.

Az egykori Lengyelországban a zsidók nem juthattak állami szolgálatba, de annál fontosabb szerepet tölthettek be a gazdasági életben. Lengyelország felbomlása után a szovjet hadsereg bevonulásával a helyzet gyökeresen megváltozott, mert a zsidók mindenkit megelőzve lépnek szovjet szolgálatba s mivel a gazdasági élet minden fontosabb ága szovjet tulajdonba ment át, a vezetőszerepet is a zsidók kaparintották meg.

A gyors katonai intézkedések 1941 nyarán felszámolták a szovjeturalmi rendszert s bevonulásunk pillanatában a honvédség teljes anarchiát talált mind a politikai, mind a közgazdasági életben.

A felszabadított honvédség végetvetett az anarchisztikus állapotnak s megszálló csapataink azonnal hozzáfogtak a gazdaság rend helyreállításához.

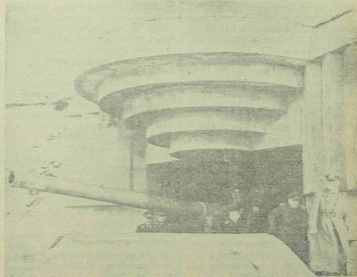
Tájékoztató

A bombakárosultak javára szánt adományát a 151.006. sz. postatakarékpénztári csekkzámlára fizesse be. Befizetés lap minden dohányszerűben 2 fillérrét kapható.

A csekkzámla elnevezése: „B. M. a légítamadások áldozatainak megsegítése letéti számla. Budapest, 151.006.“

Téves befizetések elkerülése végett ezzel a jelzéssel a befizetési lapot el kell látni.

Természetbeni adományokat városokban a polgármesterhez, községben pedig az eljárásiágokhoz kell eljuttatni.

Bevezetetlen német erődök a csatorna partján.

AZ APÁM LAKODALMA

— Tréfás mese —

Éccer csak azon veszem észre magamat, hogy hát apám házassóni akar, s anyámot meg akarja venni — 'Az! mogya nekem apám: Eriggy a malomba, s örless a lakodalomra kegyérnek valót! — Rajta szegén! Kapom és nagy frissan magamot, mind eme könnyű fiókó, keresek egy átalveőt, fel, vízsek a hűjuba három tarisnyát, s megfőtök kilenc surgyét ojan dálnodi búzával, mind a maik, s mind a kilencet eccerre vállamra bilentem, s kivízem a szekérre. Kivéztem az ökröket, s bé akarom fogni, de hát egyik sem tanál a régi hejire, fogom a csát hőséből, a hőcsost esából s úgy jól tanál. Próbálok a járompácát, s hát nem talál a hejire; dugom egyik hejjet a lapát nyelét, másik hejjet a kötőrudat s úgy jól van a dolog.

Elmenyek a malomba, s mikor odaérek, megállítom az ökröket, felütöm az ostor nyelét előlük a födbe, ne-hogy megháldujonak: magam pedég bemenyek a malomba, hád hűjjam a monár, hogy a hűzát segítsen bébordani.

Egyetlen egy lelket sem kaptam benn a malomba. Nézek szédjél az úgy alá, s a pest meg, s hát ott látom, hogy a zold kanosó nines ott a szegen; abból megtartam, hogy a malom oda van epészén. Gondolom, hogy immán ha emyibe van szép békessegesen. Jaza várora; de eszembe jut, hogy nem igen szokás haza sietni, s amig elcigó, én addig meg es öszülhetek, — osztág az ökröknek es bajoscska esz-tendőről esztendőre várakozni, mell nem es hoztam vót nekik, mit emni agnyak. Utánna iramodom hát sebes kutyafutóba ki a bére, s hát ott isztem a dokrok között! vágok egy szegény jó husángot, kosztolni kezdem két oldalba, a hogy csak töllem lehetett; még eccer jól neki hozom a husángot, s a míg rea sójtatom vóna, hallom messzéről, hogy megzerdül oda be a vogybe, s hát úgy öröl, ugyan zakatol: éppen az én búzámat jára.

How a béreől hamarabb leérjek a vogybe, neki fekvén s béhengerőzém az ódalom: utánna a mennyi esutak: megkévánták töllem az üdőtötést. Nekik nem lett béle sem bajik: én es csak egy kicsiddég üttem belé az orromat egy úgy tehengnyába, de nem mártottam fel onnét egészen, még ott es elég maradt a hejje; több baji lett annak a szegén fejér lónak, ami ott eddelgett az ajba, met a tollink úgy megijett, hogy a lábára szorított nyúggel együtt kifítoit a világból, még nem jól vissza ez napcságig.

Hezza dörgögéimém az arromot a gyephez, mind a tyúk szokott, s elmenek, hád lássam, az ökrök nem mentek-e el az álló hejjiokról, s hát az én ostorvelem oda fogott a födbe, s akkor fáa nőtt belőle, mind a brassai nagy torony: de amnyi fiat kötöttek belé a seregéjek, hogy azoknak a csárogásától a malomzúgás nem hallott. Bezeg megörvendék neki; gondolám, hogy most fogok seregéjfiat eleget! Jól tultam hágdosni a hogy csak kellett: felhagok a fára, dugom a kezemet, s hát nem tér be a likba, próbálok a fejemet, s hát jól betér! fell szettem a kebelemet seregéjfiával. Ki akartam buni a likból, de hát én nem terek ki; baza futok, elviszem a ródnáló féjszát, s kivágom onnét magamot. De nem tultam leszállani, met a fa vastagosca vót, s a fejem es szédült, hanem kiátottam a monárnak, hogy vegyen le; a monár azt gondolta, hogy az a bajom, hogy megelhütem, s nekem a fiatalónárpogását küdött. De én a fiúnak ojan erős ludméréggel mondtam meg, hogy nem eféle bajom van, hogy az ecceribe elfutott, s hozott egy veka korpát, azt nekem egy koszt végin felnyutoita. Én kötele sodorék belőle, ojan, hogy a malomkövet es fel lehetett vóna véle akasztani, próbálok, leér-e a földig, de hát egyré nem éri, fogom kétrét, s hát olyan jól leér, hogy még a földön meghajlik. Ereszkedni kezdek le rajta, de egy féreg ott fenn, a hol egy átlhoz megköttem vót, elkeverte, s én kötelestől lecséppentem. De míg a färe terek, addig a seregéjfiak a kebelembe megtovásottak, szárvyikra kötelek, s engem repíteni keztek. Mikor az Ót felett repültünk, valami asszonyok ott az Óton rongyát mostak, s kiáltozni kezdtek felém: Mi a tüzes gútol csinál az a gyermek, hogy úgy tud repülni? ha leesik, éppen az Ólba szotytyan, s béhal! Láttam, hogy mind felém nezek, de a seregéjfiak csárogásától nem tultam tisztán kivenni, mit kiáltnak; azt gondoltam, azt kiáltják, hogy oggym meg az ingem derekát. Én az ingem derekát kiszabadítottam a harisnyám szíjja alól: aval a seregéjfiak eccerre a kebelemből mind kiduvadának, nekem amennyi szárnyam mind elrepüle es én az Ótnek köllöszézipibe betécsuhának. Csuebánasommal az Ótat úgy kicsipám az árkból, hogy az egészen kilócesant a hogy ajjúg; de mikor az árkbá visszatarakodott egy kicsi hejájával, a mit egy gidófalvi szonnyu komondor lecselt fel beöle, amnyi hal maradt kün utánna, hogy a hejjeit a

Mánástól Dobojj, s Árkostól Aggy, loszt mind ellepte, — még a szék meg es egészen. No, ott vót hal elé Tizenkét bíhalszeker, egy héig min öröké hordotta, soha meg nem szün még sem tulla megkezdni; de mer egy csoré kópányrudé Köröspátró mind felszede a pendejibe, s elvívte.

Eszembe jut, hogy engem nem j, eodni kütték volt, hanem örölni: éli dülök arrafelé, a hol az ökrök vótál hád lám micsinálnak? nem mentek el hejjiokról? Sokáig mentem, ug hogy megfárlattam belé. Látok a réte egy lovat, s reagondolom, hogy: eze könnyen oda jutok a hova kel. Utánna indulk, de hát ő engem nem vár meg. Fogom a farkát, egyet fordítok rajta, s magammal szembe állítom, s mondom neki amúgy miregylusoson: Hű! megájj, pitygángos! a légy ojan jszke! Megértete a jó szegem a szürkét, felülék a barnárát s úgy elmenek a sárgán, egy lóton ki s egy hágon bé, hogy a fűd es szabó utánna.

Egy hejt egy szöllő alatt menek el s annak a kerítésin belül sok szép érgyümölcs vót. Megállítam a szürkét leszárték a barnáról, s megkötém a sárgát a gyepühöz: próbálok, hogy béhagjak, de nem tudék megmarbálam a hajamot, s amnifogva belódtítam magamot. Rózi kezdem a szívvál, hall a dió, szedem a magyarárt; s teli rakám a kebelemet.

Eröss meleg vót, meg vótam szónnyulva, hogy majd megpegettem. Látom, hogy ott nem messze vadnak valamir aratók, s kérdem hol kapnék vizet vabhol? Azok nekem megmutattak nem messze egy forrást. Oda megyek, de hát befagyott! eleget akartam a jegyet a sorkammal vaj kövel béörni, de nem lehetett, met a jeg lehetett egy araszos, hanem kapam a fejemről a koponyámat, s könnyen belésem véle a jeget, vizet meríték vóna s amúgy jól ivám.

Elmenek a gyepühöz, a hajamnál fogva kilódtítam magamot az útrág elődóm az szürkét, felülék a barnárát, s úgy el vágaték a sárgán egy kőn ki, s egy hágon bé, hogy ugyan lógtott a hajam belé. Egy hejt találék két embert; mikor meghallottam vóna ökö, utánna azt kiálták: Te fű hova lett a fejed? Tapasztom a fenekem, s hát nines ott a fejeim vízszén: av bal sebes kutyatroppa a forrásból: de hát mit látok! az én koponyám magát nálam nélkül meguntha, s nek csak amnyi esze vót, hogy minek utánna ott fejelette, magának sárból

ajakat, kezét, derekát, lábat csináltam. Én és a jégén sikolándva kaptam meg. En es meglehetősen kékén tultam kolándvai; eleget sikolándottam anna, de ő jobban tudott, mind én, m tultam semmi letteképpen meg. Uram isten, mi levős legyek! Érebe megjettem, hogy fejem nélkül ill csakugyan maradnom. De eszem-juta valami, s mondtam magamban: add el, koponyá, ne vesd magad, ezt engem nem vágsz ki! csakhamar rből egy agarat csinált, neki usztám a koponyának, s az egy micre elgá, s szépen előmbre hozta: én elvém, ltevém, menék a gyepühöz, hajamil fogva kihódítám magamot; elám a szürkét, felülék a barnára, s gy emlenék a sárgán egy lóton ki s zty hígbe, mind a madár.

Mikor a malomig értem, ott veszem zre, hogy engemet apám otthon vözött várn, keresésemre indult, s egy nem kapott, sirátni kezdett nagy újszóval: Jaj, leltem fiam, hova letél? jaj, jaj, miért es küdölek el csak magadra! jaj, leltem fiam, most vége eked, valahol elpusztultál — A mennyit engem apám életembe szíott, s korbolt, sóha sem hittem vóna, egy engemet úgy tuggyon sajnálni, hogy láttam, mi baja van, még távuról hozza szöல்லottam: Ne buszjion jed egyet se, apám uram, mett itt vagyok! rossz féjszi nem vesz el!

Meghozta szegény apámnak a lelit. A zsókokat a lisztel szekeré rakuk, haza mentünk, s az apám lakalmát fáinosan megimnapoltuk. A menyasszony anyám vót, s a menyasszonytáncot legelőbb én jártam el féle, s azután jött a szer másokra. Mikor a lakadalomnak vége lett, málok mind eltakarottak, s mű otthon marattunk csak magunkra s maig es hünk, ha meg nem hóttunk!

En meg azután egy esztendőre lettem, met apámnak igazi törvényes fia vagyok; szépen felesperettem s ügyes legén lett bolólem.

A
magyar nép
lapja a

MAGYAR NÉP,

MAGYAR NÉP

olvasója a
magyar népl

Sokkal több cserebogár lesz az idén, mint máskor

Tapasztalatok szerint az idei esztendő megint igen erős cserebogárjárási év lesz. Eppen ezért a hatóságok az idén különös gondal fogják ellenőrizni, hogy a gazdák a cserebogárlétszi kötelezettségük tekintetében fennálló törvényes rendelkezéseknek mindenben eleget tesznek-e és külön is felhívják a gazdákat és telektulajdonosokat arra, hogy saját érdekükben is teljes erejükkel és a rendelkezésre álló minden módon irtsák ezt a rendkívül veszedelmes kártevőket. Mint ismeretes, a cserebogár gyűjtése a kora reggeli órákban a leghatásosabb, amikor a bogár mereven kapaszkodik az ágakon és a hajtásokon.

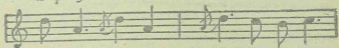
Minden egyes növény elpusztításával számtalan sok pajor (csinasz) há-

romi éven át tartó rágesálását és pusztító munkáját akadályozzuk meg és ezzel felbecsülhetetlen szolgálatot teszünk a mezőgazdaságnak. A begyűjtött bogarakat forró vízzel öljük meg és márgás föld vagy félgéretű trágya hozzáadásával trágyának, vagy pedig szárlva, vagy megdarálva és szemes közé keverve, baromfitakarmánynak használjuk fel. Az illetékes hatóságok figyelemztetnek mindenkit, hogy az irtási munkát ellenőrizni fogják és a hanyagokkal szemben szigorúan fognak eljárni. Aki fűmutatást vagy bővebb felvilágosítást óhajtat, forduljon a növényegészségügyi szolgálatához (Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11), vagy a növényegészségügyi intézethez (Budapest, II., Hermann Ottó-út 15.).

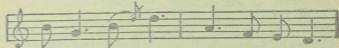
NÉPÜNK SZELLEMI KINCSEI MINDEN HÉTEN EGY NÉPDALT!

Kapitánv úr, arra kérem...

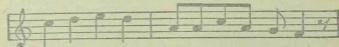
Tempo giusto $\text{♩} = 88 - 92$

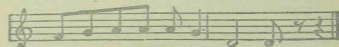
1. Ka - pi - tány úr ar - ra ké - rem

Szabad - sá - got ad - jon né - kem

Vagyegyő - ráit, csuhaj vagy egy fe - let

Hadd ír - jak egy bús le - ve - let.

2. Megirtam a bús levelet,
Babám szíva majd megreped.
Azért vagyok, csuhaj, olyan árva,
Elmegyek Amerikába.

3. Fecském, fecském, édes fecském,
Vidd el az én levelelkém.
Vidd el tőlem arr' a massive tájra,
Teéd a rózsám ablakára.

Az udvarhelyi temető

„Református Temetőkről”.

És a két szó aranylik ivesen a magas, fekete, kovacsoltvas kapun. És enyhíti a kapu vagy feketeségét, sugáros békét és megnyugvást; nem egyéb van ezen belül, csak kert. S azon az órák nem egyéb történik velünk, csak annyi, hogy a magunk kertjéből ide lépünk átál, mindnyájunk közös, nagy kertjébe, méhek áruszálósát hallgatni a szivünk portából dúsán nyúló liliomokon.

En az én időmből még a másik feltrásra emlékezem. Arra, amit a román impérium letörteltett onnét, mert túlságosan tág és túlságosan mély értelmű volt, s az arnyárok egyrészt újból és újból megerősítette, másrészt újból és újból megféléltette:

„Feltámadunk!”

És az egyetlen egy szó szebb volt és többel mondott, mint a mai kettő. Kétezerestendő hálváltás volt. Benne volt a közöttünk megjelenő Krisztus. Benne volt az egész biblia.

*

Az idegen uralom huszonkét éve alatt is, messziről is, nappal is, éjjel is sokszor elém merült a székellyudvarhelyi temető. Sok éven át földszeli ismerősök voltunk. Mióta a világról tudtam, itt lakott már anyai nagyapám és nagyanyám. Csak úgy ismerem őket, mint alkalmi árvicskakék szemük és örököző hajuk van. Házunk legkedvesebb szobájának ablaka, ami mögött legfőképpen gyermekégettem éltem, a temetőre nyílt. Ezt a kertet láttam minden reggel első szomnyúságra, s magam kőrifű között búcsúztam az ősei delétámi nap legelődd.

Később még közelebb jött. Hetedikes, nyolcadikos koromban ide jártam vizsgákra készülni. Nem tudom, miért, Ha csakugyan tanulni akartam volna, azt a szoba zártságában mindenestire felszeribben tehettem volna. Inkább úgy volt, hogy a nyílt könyv felett néztem a június délelőttöt.

Itt, a Hargita lábában a június volt az igazi tavasz. S ebben a tavaszban a tisztoldás temető volt a leggyönyörűbb kert. Délelőttöként kevesen jártak erre, s a lelkikkel trágyázott földéből hallatlan dús fűvek, szibemárkolt ulatú virágok nőttek, ki sem látható szomszéd belőlük, ha leültem két hant közé.

Ahogy isten engedte, úgy nőtt és lakozott itt minden fű, fa, bokor, madár, bogár. Valósággal hemszeggett és daskált az élet a holtak birodalmában. A felhőgő nap melegétől lassan áthévíllő márványlapokon csigák utaztak hétszínű, fényes fityálat házva maguk után. Rezzendő bokoraján sündisznó matatott. Harkály verte a gyertyán hasadozott kérégyét, s pávaszem-pillangó libbent átál jázminbokorral vadórszira.

Az illat volt, ami a legkimoshatatlanabb bennem maradt. Napszánta gyanta, heradó hárs, frissen tört bürok, kőrishogár, elhullott állat és százelek virág valami édes bűz töltögetett össze egyetlen parfümöt. Az ifjú halál, — mondhatnám magamban, s ezt annyit kellett s-matolni, annyi árnyalattal ke lett érezni, úgy el kellett bennem mérülni, hogy a benyomások rajzása mögött Horatius ódája és a cöatengens bita törve tangens aljával érdelem bizony messze elmaradt.

Ahogy a virág és a fa nőtt, a halottak is olyan egyremásra lakáltak meg a kertet. Knek ahol s ahogy eszébe jutott, Tér és idő itt nem volt kimerve seniknek, szabály, rend nem köitött senkit, nem voltak s-ano't, parcellák, sorok. Ez az igazi temető. Ez az igazi obit. Az élet úgyis annyi skatulyába oszot, annyi rendbe igazít, annyi törvényrel szabályoz, annyi tilalommal állít — legyen a halál korlátlan szabadság és megront-hatálan nyugalom.

Hegyet ül meg a temető. Ahogy a Székelyföldön szokás. A Felső-utca és a Kiváló-utca keríti körül, s k-rapja a Bethlen-utcaóól nylik. A három utcánó csupa történelem, mint ahogy történelmet beszélt maga a város. Attila király ócsesétől emlékezik a Küküllő túlsó partján domborodó hegykapola: a Budavár Talán még nála is régibb emléket őriz a várs dől halárára vigyázó Kuvár. És itt áll a város szívében Báihory István büntetésre: a Székely-támadóvár, amit kétszer vontattak le a szabadságotat mindennél jobban féltő székelyek.

Báihoryak, Bethlenek, Csákyak, Kendyek, Barcsanak, Bélyek, Székely Mózes, öreg Rákóczi György, Apafi uramék — nem egyszer láttam őket Székelyudvarhely város törvény szalában, vagy páncélos, kardos hadállózetben. Mégis fejedelmekből és történelemből a temetőnek semmi sem jutott. A város min-

dennap látott polgárai tértek meg ide: tanárok, hivatalnokok, sparak...

*

A sírkertnek egyetlenegy vány van, mint egy pányvahurok a hargnyakba vetve. A hurok közepén földszintes, tornácsok épület, két szbetű az eresz alatt:

„Építette é házat Tomasevics János, Kővesi Róza a székelyek számára. A férje, Tomasevics János mokes hagyományozott 2000 ft. székelyek ápolására — 1893.”

Jó volt a szándék és böles a megfontolás: legyenek nyilbantartva város székelyei. Akik csakugyan árvultak és megőregedtek, kik vádban érdemesek arra, hogy a közből eszeisele gondolat, s akiknek eszejéből más már nem telik, mint a sírok ápolása.

Legyenek együtt, hogy a külső sorsban tirelmesedékek és derűsnek legyenek, de legyenek közel halottakhoz, haad érezékek, mennyi halandók maguk is.

A székelyhády egyik lakója épp szembe jóm rám, ahogy megyek a felé a hegyen. Tiszegő gra délfele, víssi a fuzekattal, amikbe az ébőd számszóra kimerít annál a házá, amilynek a gondviselés rendeléséppen ma van soron. Az ember ráköszön:

— Vigasztalódást, emyhülést a jon az isten!

Nem tudja, ki vagyok, mit kersek. Tenélek-e vagy csak emlékek kergetik. Nem tudja, kelle-e szomra vigasztalás, van-e számomra emyhülés, csak annyit tud, hogy a jókívánság mindenikre reá fér, a embernek szüllett.

Az út két partján keresztek, hősökön, arccal napnyugtatva vagy napkeletre: szűrés, jéker, fekete sírkövek. Sem nem szobrászművel, sem nem falusi fejjék. Sűvés estendő előtti, kisvárosi köpőragó kéziművesek barokk romantikájú órk. — És a romantika itt-ott versvirágot is hájt:

Ecotis Máriának
Itt van a sírköve
Az utolsó napig
s lesz nyugalom
40 estendőnek
ho párhéval éle,
mennyi jussához
ismét visszatér
17 gyermekel
é válgára hozott
ő az isten előtt
eleget áldozott

szül: 1811 jan. 16-án
 meghalt 1868 nov. 22-én
 Követte hio férje
 Rápolti Ferenc
 Szi: 1803 oct. 8-án
 meghalt 1891 aug. 31-én

✱

A múlt század első éveiből valók.
 10—150 évesek a legfröbb kövek.
 még régebbiek gondozatlan ma-
 datok, írott felükkel lefelé forul-
 nak, azán arora buktak és belesül-
 yedtek a földre.
 Es ime itt van a kööszlop tetején
 kvó, bñatában felarcra borult
 öorosslán, aki, hacsak egy pillá-
 nra is, mindenkit mindig megállít
 granita vösettt szuggesztív szá-
 akolat:

Ember!

Esmerted-ét?

Derzsi Lajost

a ki e város

fő kapitányja volt

Itt nyugszik csendesen

Született 1812-ben

Szeretett nevelő

Mártonovics Károlynál

élt 6 ével

meghalt 1869 April. 20-án

✱

Idegen nyelven nemigen beszél ez
 a temető. Ama huszonkét idegen
 asztendő alatt sem került ide más,
 mint magyar. Ugron, Pálfy, Sebosi,
 Bod, Técsi, Korondi, Gönczy, Szaba-
 ly, Kusasy, Koncez, Lengyel, Csé-
 p Ferestói, Kovács, Nagy, Solymossy...
 De mégis! Van itt egy valahol,
 csak nehéz megtalálni a hó alatt a
 léleg felvő lapos követ, s a belevö-
 sett kis nárványtáblát... Megvan!

Marie Wilkowsky

Havel!

Sen évszám, sem semmi más, csak
 ennyi. Ha valaki, el akart rejteni ez
 alá a kő alá, hát ez sikerült neki. Jó
 helyre jött. Itt az ulók végezetéig
 nem háborgatja senki.

Anyám úgy beszéte, hogy ez a
 menekült lenyiel hölgy a szabadság-
 harc után francia nevelőbő lett az
 egyik úri háznál. Valami regényes
 szerelm azán korán sirba vitte.

Marie Wilkowsky. Memyt ültem
 én ezzel a kővel szemben. Mikor a
 Jókay-regényeket faltam. Es amí-
 kor a zongoraleckékkal Chopinig ju-
 tottam. Ankerschmidt Wilhelmne és
 George Sand között saágnáló fantá-
 zión tökéletesen megrajzolta Marie
 Wilkowsky alakját, természetesen
 abból a oéüből, hogy szerelmes legyen
 bele. A tragikus az volt ebben a sze-
 relemben, hogy Marie egy fél fejjel
 magasabb volt nálam. Ezt a neve
 után pontosan éreztem és a különb-

séget nem sikerült behoznom szöha.
 Chüderpiros mellényi, felcete fe-
 jü, fehér torkú vörösbegyek kibé-
 nek a fákön. A juhár és akáó ter-
 méséből pattintgatják ki a ma-
 gokat.

Fák, fák... de mintha meggyö-
 rütek volna. Az ón! Kiváltak kö-
 zülök egy csomót. Itt, is, ott is fe-
 kszik egy hatalmas törzs frás hó
 alatt. Mi történtek itt? Mire jó ez?

Gyamat kapva sietek fel a te'öre.
 Es csaloggyan: a nagypám sirján
 is keresztben fekszik az a két nagy
 fenyő, ami eddig a rácskerítésen be-
 ll tornyosodott vagy tizenkét mé-
 ter magasságban. Ki tette ezt?

A közelben sárga földhányás, mö-
 götte ázó bukkán fel koronkét a
 földből. Két méter mélyen állva be-
 ne friss sirt és a temetőr.

— Adjon az Isten, — állók meg a
 feje felett. — Mondja: miért vág-
 ták ki itt a fákat?

— Rendezik, kérem, a temetőt. A
 tálnőtt fákat ki kell vágni, ez a ha-
 tározat.

— Rendezik, kérem, a temetőt. A

— Adjon az Isten, — állók meg a

— Gyf? Es ki engedte meg, hogy
 kivágják? A halottaknak hozzátar-
 tozók vannak, azok ültették a fá-
 kat. Megkérdezte azokat a presbité-
 rium?

— Volt is háborúság, úgy hallom.
 Dehát egyszer rendnek kell lenni.

— Rendnek? Temetőben? Minek?

Vállat von. Miért adok fel neki, a
 temető rendörjének ilyen kérdé-
 seket?

— S hát azt a két fenyőt itt esen
 a siron miért kellett kivágni vajjon?

— Miért? Tess-le csak magyará-
 t, hogy széjelfrontották már a gyöké-
 rek a kerítés köveit. Az ilyen nagy
 fa tíz esztendő alatt kiveti még a
 házat is a helyéből.

Nézem. Igazat mond és mégis...

— Rendezik a temetőt? Aztán
 még mit rendeznek? Talán a halot-
 takat is átrendezik?

— Ugy lehet. Mert amelyik sírnak
 már nincs gondozója, azt a sírt holt-
 tá nyilvánítják.

— Csak nem adják oda a helyét
 másnak?

— Vagyigen. A régi helyeket is
 mind újra meg kell váltani.

Pénz kell a temető rendezésére, —
 magyaráza a temetőr. — Semmi-
 ből a presbitérium sem tud pénzt
 csinálni.

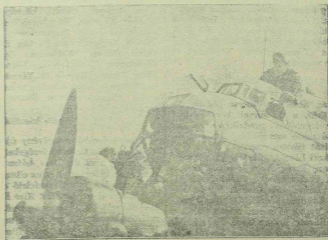
— Dehát minek a rendezés? Nem
 félnek már el az új halottak?

— Előni elférnének, csakhát
 egyszer rendet kell már csinálni. A
 katolikus temetőben már rég fizetők
 kell a helyért.

Hát már ide is be ört a világ? Ide
 sem lehet már ingyen költözödni?
 Inét is kihányják a csontainak,
 ha a késő unoka elfelejti úra meg-
 vetni a fejem alját?

— Miért siettetjük az időt? Miért
 nem várjuk meg, amíg ellopik az
 írás és földre szállja magát a kő?

Marie Wilkowsky, hirtel-e? Ty-
 fokozatos, szépséges, lango asszony
 voltál, s tesszel egy kőre sárga
 csont.

Magyar vándorregulók az utolsó igazításoknál végzik a bevetés előtt.

EMKE POSTA

...gyűjteménye és tagjai

Felsőrákos községben *Kelemen István* úr, esperes 5 új tagot gyűjtött. Körösfeketén *Lengetz József* állomásvezető 42, *Kiss Lajos* áll. tanító pedig 11 új rendes tagot gyűjtött az Emkének.

Szamosfalván *Szilágyi László* ref. lelkész 246 új tagot gyűjtött részünkre. A gyűjtők fáradozásait ezúton is megköszönjük és kérjük úgy az Emkebarátokat, mint az Emke-munkásokat, hogy minél nagyobb számban lépjenek be az Emke-tagjai közé, illetve támogassanak bennünket a szervező munkában.

Újabb alapító tag

Dr. Sebest János úr, alispán, az Udvarhely megyei Emke-választmány élnöke alapító tagnak lépett be az Emkébe.

Ugyanekkor alapító tagnak lépett be *Walter Gyula* köv. titkár.

Könyvtárjuttatásaink

Könyvtárakciónk során újabban könyvtárakat juttattunk *Kisgalambfalva* (Udvarhely m.) Borbély Mózes tanító, a Beszterce-Naszód megyei *Oláhszentgyörgy* részére Póka László főjegyző, a Szolnok-Doboka megyei *Apanagyfalva* Geréb András ref. lelkész, Emke-fiók élnök, ugyanebbe a megyébe *Újós* községbe Kovács Lajos ref. lelkész, fiók-élnök, illetve *Sajóudvarhely* községbe Kése Attila ref. lelkész, fiók-élnök címére, az Udvarhely megyei *Bogárfalvára* Varga Albert tanító, könyvtárkezelőnek továbbá a Maros-Torda megyei *Bala község állami iskolája magyar tagozatának*, Ajándékfizeteket juttattunk kiosztásra a Kolozs megyei Népjóléti Hivatalkának és Kisbese községnek, valamint Topaszentkirály községnek és Bihar megyébe is.

Akiknek darabjait letiltották a színpadról

Vitéz Kolosváry-Borecs Mihály államtitkár, a sajtóügyek kormánybiztosa, legutóbbi rendelkezésével az alábbi zsidó szerzők darabjainak eljátszását tiltotta meg:

Bekési László, Bíró Lajos, Bródy Sándor, Bus Fekete László, Fazekas Imre, Fodor László, Forró Pál, Hatvany Lajos, Jób Dániel, Kóbor Tamás, Lakatos László, Lengyel Menyherth, Molnár Ferenc, Nadas Sándor, Női Károly Roboz Imre, Szép Ernő, Szomory Dezso, Szöke Szakál és Vadnai László.

Erre a körülményre, illetve rendelkezésre nyomtatékosan felhívjuk fal-

vaink vezetőinek figyelmét, hogy műkedvelői előadásra fenti szerzők műveit semmiféle körülmények között ne vegyék tekintetbe. Másrészt kell-mellenségeknél tehetik ki magukat.

Emke-szervezés Bihar megyében

Jan. 29-én *Nagyváradon* az Emke nagyváradai járási szervezete tartott alakuló gyűlést *dr. Marsó Dénes* kir. tanfelügyelő, megyei tagozati élnök vezetésével. Az élnök üdvözlője a megjelenteket, élén *Bölyny István* nagyváradai járási szolgabíróval, *Fodor István* mezőtelegi, *Hrabovszky István* körösnyagyharsányi és *Rogge Károly* fugyivásárhelyi jegyző jelölése alapján a nagyváradai járási szervezet tisztikarát a következőképpen alakították meg: Elnök Bölyny István főszolgabíró, alelnök dr. Bakáts Béla t. b. főszolgabíró, jegyző Varga László váradszentmártoni körjegyző, pénztárnok Bertóthy Károly vm. irodászt, társelnökök Tóth Kálmán köröstarjáni s. plébános és Molnár Károly mezőtelegi ref. lelkész, titkár dr. Csáki Csergely járási tisztiorvos, járási vál. tagok Labancz György és Teleki Marcel premonreici kanonok váradszentmártoni lakosok.

Kijelölt községi szervezetők Bihar községben: Ladányi Sándor, Biharpüspökiben Vigváry Mihály, Biharzentádránson Zimányi Gyula, Biharzentánosban Szabó Károly, Bors községben Hompolka József, Fugyivásárhelyen Rogge Károly, Hegykövesháiban Sulyánszky Zsigmond, Hegyközpályiban Illés István, Kismarján László László, Körösnyagyharsányban Hrabovszky István, Körösszegeen Csomor Béla, Köröstarjában Rácz Lajos, Köröskisjenőn Szabó István, Mezőtelegen Fodor Mihály. A mezőtelegi vidéki községekben Lintner Tivadar, Nagykerekiben Bőszörményi Jenő, Nagyszántón Vári Zoltán, Nagyürögön Bartha László, Váradesehíben Wellmann György, Váradesen Pikali István, Váradszőlősen Gyenge Károly és Váradszentmártonban Varga László, valamenyenien községi vezetők, illetve körjegyzők.

Újabb kiszállásaink

A népművelési szerelvény újabban *Kolozsvara* és *Kolozs* községeket látogatta meg, ahol *dr. Tusa Ádám* orvos a malária betegségről és az ellene való védekezésről tartott megfelelő oklatozó film kíséretében előadást. *Kiss Károly* tanfelügyelő Magyarországi máj helyzetéről beszélt. A műsort a magyar Hírszegy s a Szózat című film és a Himnusz, illetve Kolozson az András című film egészítették ki. Április 27-én *Bonehád* után hasonló előadás. Elő-

adók voltak *dr. Tusa orvos* és *K. Károly* tanfelügyelő, míg *Kovácsy I.* népműv. titkár a Magyar gyümölcs-Szózat című filmek kísérte tárgy-magyarizatókkal. *Kötelend* községbe ugyanezeken ezen a napon hasonló előadás volt a maláriavédelemről *dr. Tusa* kísérő előadásával, míg *Kiss Károly* nemzetön tudatosító előadást tartott.

Kiszállási ismertetőnköt folytatjuk.

Az Emke falufátogató munká

Két cikkben ismertettük *dr. Szilágyi Ödön* postatitkár, Emke előadó beszédműve nyomán az Emke legutóbbi szilágyimegyei kiszállási körútján érdekes és tanulságos eredményeket, beszámoltunk most a Szilágyerkerd községben tapasztalattalalal egészítettük ki.

Szilágyerkerd községben kb. 62 ember lakik. A község határában 102 hold magánterület, 241 hold közleri lét van. A község valóságos magyarméltas, 1823-ban csak százan voltak a faluban, de akkor is színműgye volt. A falu népét a bő gyermekalkadá jellemzi, másfelől a nagy földínség. A templomból kihangozó orgonaszó valóságos segélykiáltásként hat a orgonán játszó östehetőség földimékeze alatt. A faluban 75 tanulókegyermek van s a reformatus felekezeti iskolában csak 50 gyermek fer e egyszerre. A tanító 2 év óta beteg szakságban van s így a felszabaduló óta szinte alig volt érdemleges oktatás. Az értékes, dolgos magyar kézség valósággal pap és tanító nélkül áll. Tanult ember alig van a faluban. A bevonulások is megrikkították a falu népét. A kurátor házában tartott értekezleten dr. Szathmáry Lajos, az Emke ügyv. alelnöke tartott buzgó beszédet a lakossághoz. Itt is textílyanyag kiosztására került sor, de a faluban 616 117 gyermek közül csak szüleinnek jutott 1-1 méter anyag, ahol 4-nél több gyermek volt. A kiosztott ruhanagyért egészen mértékelt árat kellett téríteni. A befolyóösszeget az egyház szükségleteire adtuk át, majd könyveket osztottunk szét. A következő ruhaküldeményből a hadbavonultak hozzátartozóit fogjuk részesíteni. A falu népe kérte, hogy szerezzünk részükre papot, tanítót és segítők őket szociális bajbaikban. Az ügyv. alelnök azonnali megígérte, hogy a legközelebbi időben belül az Erdélyi Gyermekotthonok Munkabizottsága révén nyári napközti otthont létesítenek a községben s az itt beosztott tanítónő a tanköteles gyermekeket előkészíti az össel leendő magánvizgára.

(Folytatjuk.)

(—)

Védjük az életet és a termést!

A falvak és tanyák népe sinces teljesen biztonságban a repülő orgyilkosok ellen

angolszász terrortámadások ne alkalmával a bombázás a megelőző munkások körül is idővel követelt. Az egyik pestmegyei heg határában három földműves nyelében végezte a iavaszi vnyást, kor megjelentek messzehangzó assal a támadó bombázók. A munk helyett, hogy azonnal gondoltak volna védelemről, fel- és kárkálva figyelték és nézték az ügyes gépeket. Az egyik bombásgyálszik, észrevette aml a gást és egy közepesméretű bombadobott le rájuk. Körülbelül 50 ményire fölük robbant fel a bomba. A légnymomás mind a hármukat is súlyosan összeroncsolta, hogy egyik nyomban, a másik kettő pe- pár nap múlva a közeli kórház- behelath sérüléseibe.

szakított megállapították, hogy földműnások nemcsak életben- adtak volna, hanem még küllőn- bájuk sem történt volna, hogy- idejében hasrafekszenek a szőlő- harázdájának völgyébe, mert a nyomás ebben az esetben nem eszolta volna össze őket. Világos- hát, hogy

mezőgazdaságunk és a kisebb- nagyobb mezőgazdasági fizem- len- tle magyar népnek is véde- znie kell az egyre komolyabb- aeteket illő terrortámadások ellen.

ajnos, sok helyen az a felfogás- kul ki, hogy a tanyai életben, sőt- ag a falvakban is a különösebb- fontoság és óvintézkedés teljesen- felesleges. Az igaz, hogy kevesebb- az hely arra, hogy falvakat és magá- sonyos tanyákat bombázzanak, de ha- te megfontulnak, akkor igenis lehet- nek kell védekezni.

A légóttalmi hírszolgáltatást minde- mit meg kellett már szervezni. Ezzel- gondoskodnak arról, hogy a vesély- nyen mindenki idejekorán értesüljön- tanyák és falusi házak belső ellen- zésére vonatkozólag általában a- erendészeli szabályok érvényesek. A- asztalok egymástól való távolá- sára előírt méreteket be kell tartani- egyeb előírásokkal együtt. A lakó- llyek közelében és a munkahelyek- tőárkok ísása igen hasznos szolgál- tot tehet. Bombázás esetén futó- kókk igen hatásos védekezést nyúj- tnak. Támadás esetén az épületek- ben is maradhatnak emberek. Ilyen- kor azonban vigyázni kell a bent- taradókra arra, hogy főfal mellett- földre lapuljanak s lehetőleg olyan- helyen, ahol ninemsek ablakok- temközl.

Ha valaki nem tud futóórókba- bujni, vagy épület védeime alá- vonulni idejekorán, az is okosan- teszi, ha legalább a földre basal, a bombák légnymomásnak irányá- sra föld felszine fejeit led.

Légiaknák!

Ennek a védekezésnek a helyessé- géit és hasznosságát bizonyítják a leg- újabb tapasztalatok is. Az egyik köz- ségre légiaknák zuhantak az egy- tásadás alkalmával. A légiaknának- rendkívül hatalmas a rohanóereje. Hatszáz méternyi körzetben romba- döntött és elsodort mindent. Erős- épületeknek látszó házakat egyszerűen- eltűntetett a föld színeről. Az akna- hatóterületén belül természetesen- minden élőlény meghalt, vagy lega- lább is súlyosan megsérült. Csupán- azok menekültek meg, akik az akna- elől idejekorán pincébe vonultak, mert a légnymomás ereje a pincékig- nem ért el. Pedig ezek a pincék nem- is voltak korszerűen megépített bom- babiztos óvóhelyek.

A mezőgazdaság légóttalmi felkés- zülése és a lakosság fizemelőt óvatossá- ga és figyeime nokomolyan, ha- nem nyáron és azokban a hónapok- ban fontos, amikor a termés beérik. Ilyenkor, ha az élefséges gépek gyuj- togató eszközöket szórnak le a beérett- száraz búza- és rozstáblákra, egy-egy- nagyobb tűz az ország élelmszerellá- sásának elemi szükségletét, a minden- napi kenyert is veszélyeztetheik.

Ha a lakosság a védekezésre kellő- képpen felkészülte nincs, óriási mér- tőkű pusztulás s nyomában pedig éh- inség következhet be. A gyújtóbom- bák és a gyújtólapok ellen rendkívül- alaposan és gondosan fel kell készülni a mezőgazdasági lakosságának. Al- landó tűzfigyelő szolgálatot kell tartani- minden községben és minden város- ban, mégpedig úgy, hogy a határ- egyetlen pontja sem maradjon figye- lés nélkül. Allandó tűzoltókészültség- álljon éjjel-nappal együtt, s a behor- dásnál, eséplénél éppúgy szigorú- rendszabályokat kell betartani, mint- az emberek védelmének.

Használjuk ki a gomba-idényt!

Az ehető gombák felhasználásának- most fokozottabb jelentősége van. A- gomba aránylag sok fehérjét tartal- maz és így a hús pótlására nagyon- alkalmas. Ra kell mutatnunk, hogy a- gomba alkalmas minden olyan eset- ben a hús pótlására, amikor a húst- töltételekben használjuk fel. Így pél- dául töltött paprikában, vagy kárará- békban igen jól bevállik. Palacsintát- is töltéttelünk gombával és kúsheljük- szemlemezésében, vagy tojásban, miut a sonkás palacsintát szoktuk. Felhívjuk azonban a figyelmet arra, hogy csak olyan gombát készítsünk

el, amelynek ehető válláról a gombát- biztos felismerése alapján pontosan- meggyőződünk. Ha olyan gombát- gyűjtöttünk, vagy vettünk, amelynek- ehető volta nem bizonyos, inkább- dobjuk el, mert esetleg halálos vesze- delemnek vesszük ezáltal elejét.

A gombával kapcsolatban még arra- hívjuk fel a figyelmet, hogy a hő- esőzések következtében igen sok gombát- lehet ma jól gyűjteni és vásárolni, ez- megszártva igen nagy könnyebbséget- fog jelenteni a háztartás téli étrend- jében.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alapítva: 1899.

Magyarország egyedüli állami érdekességű, szimmagya- r- biztosító szövetkezete.

Kartelen kívül!

A biztosítás minden ágával foglalkozik igen előnyös- díj- és feltételek mellett. Vezér, fő- és helyképviseletek- minden városban és községben.

Vezérképviseletégek Erdély területén:
Kolozsvás, Horthy-út 6,
Márcsvásárhely, Széchenyi-tér 28 sz.

AGYARORSZÁG ÉS A NAGYVILÁG

védecsapatok harcát Galiciában utóbi napok harcát a magyar honvédelmi és ellenséges támadás és ellentámadások jellemzők. A harcselekmények mindkét oldaltól tulajdonképpen csak az arculati kiigazítását célozták. Ennek ellenére a harcok hevesége semmielőtt csökkent. A magyar csapatok minden a harcokban is az eddigiéknél erősebbek voltak. A magyar csapatok minden a harcokban is az eddigiéknél erősebbek voltak. A magyar csapatok minden a harcokban is az eddigiéknél erősebbek voltak.

Pruthtól északra a több helyen áttört ellenséges támadásokat a magyar csapatok csak esetben kétségbeesésben mind visszaverték. E harcok alatt különösen a nagy magyar hadsereg szárazsági gyalogsági kötelezettségeit megújra a magyar vezetés ragyogó példát. Így többek között egyenlítő vezérséggel különösen a nagy Hajdu Sándor szakaszvezető, és János tizedes és Léoni József vezető, egy tisztánlói gyalogsági támaszpontjából, továbbá Széke János, Beregszászi Károly őrmester és Cséber János szakaszvezető, egy támaszpontján gyalogszólóaljból.

A magyar tüzérség eredményes működésére jellemző, hogy a harcok során egy ellenséges útjel teljes angolai és kezelő személnelvezés együttes megsemmisített.

A honvéd csapatok Kolomeától délre felváltva páncélos kötelek által támogatott bolsevista támadásokat vert vissza. A súlyos elhárító harcokat a nagy eredménylő támogatott a nagy páncéltromboló repülőkötelek. Saját arconalban helyenként betört ellenséges hűcsaportokat becsítettük, majd megsemmisítettük. A nagy és magyar kötelek sikeres elhárító harcok után ellentámadásra álltak és az ellenséget készletlenni által kivétel újabb területszavokat állítottak el.

A területnyereségek különösen a nagy ellentámadások megújra és a további harcok szempontjából nagyjelentőségek. A küzdelem során mutatja, hogy a bolseviszt a harcokban is foglyokat és több ezer halottat szettettek. A magyar csapatok harcát itt is kiválóan támogatott a német páncéltromboló repülőkötelek, amelyek többi között a rőcsapás alkalmával már a szov-

jet karcsoosi készletlenni helyen öt harcokosított lötek ki és így a tervezett harcokositámadást már csárájában elfojtották.

Új magyar fegyverek bemutatása a Kormányzó Úr előtt

A Kormányzó Úr Csotay Lajos honvédelmi miniszter, Vörös János vezérkari főnök, vezér Ternegy Kálmán altábornagy, Bakov Szilárd altábornagy, vezér Dálnoki Miklós Béla vezérrezedés, főhadsegéd és Lázár Imre testőr-vezérőrnagy kíséretében hadgyakorlatot nézett meg, amelyen bemutatott a Zrínyi-rohamgátt és a sorozatvetőt, a két új magyar fegyvert.

Vezér Ternegy Kálmán altábornagy a Kormányzó Úr előtt röviden jellemezte ismertette az új fegyvereket és lövedékeket jéleletes hatását. A Zrínyi-rohamgátt páncélzata olyan erős, hogy megvéd a legénységet az ellenséges páncéltörők és aknák ellen. A beépített ágyúk feladato az ellenálló fészkek megsemmisítése és az ellenséges páncélosok kilövése. A magyar sorozatvetőt hat csapóelén igen rövid idő alatt jéleletes tűzszappal tőri meg az ellenség sorait. Az új fegyverrel az első sorozatot, vagyis 72 lövet a Kormányzó Úr tiszteleire lötték ki.

A Kormányzó Úr a legnagyobb érdeklődéssel figyelte végig a gyönyörűen kibontakozott hadgyakorlatot.

Újabb angol-amerikai terror-támadások

Május 10-én a déli órákban angol-szász repülőgépek repültek be Magyarország légterébe és ennek során az ország különböző helyein, főként a Dunántúli szórányosan bombák estek, amelyek a mezőn dolgozók között egy-két halálosselet és sérülést okoztak. Egy kisebb üdülőhelyen a bohók több embert megölték.

Május 10-én az esti órákban a Dunántúl és Bácska teljes szélességében egyes ellenséges zavaró gépekkel együtt nagyobb ellenséges kötelek több oszlopban délnyugat és dél felől Budapest ellen megfélemlítő támadást hajtottak végre, amelynek során tűzvezérek és az épületekben kár keletkezett. Saját és szövetséges vadászrepülőök a támadó köteleket megrohanták és az egyik oszlop második hullámát visszatérésre kényszerítették. A légvédelmi tüzérség hatásosan lött. Ellenséges gépek letövéseéről érkeztek jelentések.

Más ellenséges repülőgépek május 10-én este kelet felől berepülve délnyugat felé repültek át légterünk. Ezek az ellenséges gépek 11-én hajnalban repültek vissza.

Május 12-én az esti órákban a Duna—Tisza közén és a Tiszától keletre levő légterében több útvonalon ellenséges gépek délről északi irányban átrepültek az ország légterébe. Bombázásról nem érkezett jelentés. Valószínűleg ugyanezen gépek 13-án a kora hajnali órákban ugyanezen az útvonalon északról déli irányban repültek át az ország légterét. Az átrepülékek zavaró jellegűek voltak.

Ujhármatus Magyarországhoz és Németország többi szövetségeseihez

Az angol hírszolgálat jelentése szerint Anglia, az Egyesült-Államok és a Szovjet-Unió utymotiv formában kiadott nyilatkozattal választás elé állították Magyarországot, Romániát, Bulgáriát és Finnországot, hogy vagy kiválnak azonnal a háborúból, vagy pedig Németországgal együtt elpusztulnak.

Az ellenség felszólítása nem újság nekünk magyaroknak és a magyar álláspont ebben a kérdésben változatlan és nagyon egyszerű. Magyarország nem imperialista célokért lép be a háborúba, hanem a XX. század legnagyobb bezedelmét, a bolsevizmust akarja távolítani határaitól. Magyarország és a magyar nemzet egész Európával egyetemben tudja, hogy a Szovjet európai uralma az európai kultúra és kereszténység megsemmisítése lenne. Európa csak a megdöbbenés hangján tud megemlékezni arról, hogy az állítólagos kultúrmentesek, Anglia és Amerika segédkezet nyújtanak a történelem legnagyobb barbarizmusához.

Belpolitikai élet

A Magyar Élet Pártja csütörtökön klubnapot tartott. Szólvay Döme miniszterelnök a megindult eszmecsere során tájékoztatást adott a párt tagjainak az időszerű kérdésekről. A miniszterelnök bizakodással nyilatkozott arról, hogy az egységes, belpolitikai front megteremtésére irányuló törekvések meghozzák a megjelölt eredményt.

— Ma n...den e... — mondotta többek között a miniszterelnök — a közös célra, a háború győzelmes befejezésére kell fordítanunk. A kormány minden haját az a törekvés hatja át, hogy az egységes, belpolitikai front megteremtésére irányuló törekvések meghozzák a megjelölt eredményt.

Jaross Andor belügyminiszter Rimák szombatban mondott nagy beszédet.

— Legtöbb feladatunk az tartom — mondotta —, hogy a kisebbségi magyar, aki az idegen uralom legközelebb félve állt oda a hivatalfőnök elé, megérze, hogy nagy változás következett be. Azt akaram élni, hogy a faluból elindult magyar kisember a visszacsatolás után, ha hivatalnokhoz megy, úgy érze magát, hogy testvérként megy a testvérehez. Azt akaram és a kezemből levő hatalom erejével ezt meg is fogom valósítani, hogy minden hivatali írászat mellé új légtérző költözködjék be. Nem akaram többé azt látni, hogy félve tipogó, elázottól görnyedő kisemberek záródokoltjának a városba és úgy éreztek magukat, mintha egy idegen világba jönnének. Mindenkinél, aki a hivatalos hatalmat gyakorolja és aki tulajdonképpen a nemzetnek a szolgája — ahogy magamat is csak a nemzet szolgájának tekintem —, tudnia kell azt, hogy egymásért teljesíteni szolgálatot. Ez a tekinthető nem érinti. A tekinthető a tudás és a felkészültség biztosítja. A hűségletes nemzetiséget hasonlít az minden hivatalnokot a kisemberrel való érintkezésben. Annak, aki az akták jegyében intézkedik, meg kell éreznie, hogy a kérelmező fél, a kisember szemszögéből a problémák rendkívül egyszerűek. Az aktatologásnak az ideje lejárt. Akárhogyan is

Intézik el az aktát, az elintézés mindig határozott és gyors legyen.

— *A mai nemzedéknek történelmi feladatokat kell megoldania. Ez a nemzedék azonban nem hivatkozhatik az ősoke, azok teljesítményeire, mert egyedül kell megoldania az eléje toronyuló feladatokat* — fejezte be beszédét Viléz Jaross Andor befügymiszter.

Jurcsák Béla földművelésügyi miniszter Szekesfehérváron mondott beszédet.

— Súlyos időkben a megoldásra való problémák igen leegyszerűsödtek — mondotta — és a pár szóban foglalkozhatók össze: a győzedelmes béke. Ehhez azonban szükségünk van a fronton küzdő honvédek harcára és az ideháza lévő összefogott munka kességére. A mozgóhadúsági termelés minden körülmények közötti biztosítása érdekében be kellett vezetni a kötelező munkaszolgálatot. Ez az intézkedés nem azok ellen irányul, akik eddig is dolgoztak, hiszen azok megtehték köteletségüket, hanem azok ellen, akik eddig a munkát kerültek. A nemdolgozókkal szemben megfordított ként meg az élmiszerezellátástól való megvonásig is hajlandók vagyunk elmenni. A nemzet mai áldozatos harcában ingyenélőket nem tűrhetünk.

A nagyvilág

Keleti harcok

Az elmúlt héten különösen a Krímfélszigeten zajlottak le súlyos védelmi harcok. A Cherson-foknál lévő csapatok súlyos elhárító harcokat vívtak és éjjel-nappal hősiessé küzdöttek, amelyek vissza a szovjet lövészhadosztályok tömegrohamait. Miután a Krímfélsziget befalló bítváását, amelyet a német hadvezetés rája bízott, a német és román csapatok előbb Szobasztopolt, majd utána a Krímfélsziget peselény parti sávját is kiűrtették. Az utolsó német-román csapatokat is felszállították a Krímfélszigetről a szembefőldre. A bolszevítak 1943. november 1. óta sokszoros túlerővel rohamozták a félszigeten lévő gyenge védelmi állásokat, de csak áprilisban vált szükségessé, hogy a német-román csapatokat Szobasztopol körüli védelmi gyűrűbe vonják vissza. Itt is megkúsultak a bolszevítak azon kísérletét, hogy 20 lövészhadosztály, sok tüzérségi hadosztály, páncélos és tengerészeti dandár bevetésével a gyűrűt felszakítsák és a német erőket megsemmisítsék.

A Kárpátok lábánál folyó előtti helyi jellegű harci tevékenységét eltekintve a keleti arcvonal többi szakaszán lényegesebb harci cselekmények nem voltak.

Olaszországi hadszíntér

A déliolaszországi harcok téren hosszú szünet után az elmúlt héten csütörtökön megindult nagy erővel az angol-amerikai támadás. A harcok Apriiliától délre és a Gaetai-öbölőtől keletre egyre fokozódnak. A Tirreni-tenger és Cassino között dúló esata rendkívül heves méreteket értett. Az 5. brit hadsereg körülbelül tíz hadosztállyal támad és reménytelenül igyekezik áttörni a mélyentagolt német főállásokat. A német csapatok a brit és amerikai kötelekeket minden négyzetméternyi területen a legnagyobb erővesztésre kényszerítették, ami annál könnyebb, mert Alexander tábornok minden áron és a lehető leggyorsabban szeretne hadműveleteihez nagygyobharányú teret kiharcolni. A német csapatokat a támadás az arcvonal egyellenegy pontján sem lepte meg. A támadókat mindjárt az első rohamnál erős ellenállás fogadta, aminek ereje azóta csak fokozódott. A Tirreni tengerpart vidékén, Minturno felett egészen Castel Forte környékéig a bevetett amerikaiak két napon át folytatott támadásait véres kudarc után vasárnap, az offenzíva harmadik napján már tartózkodó magaratást tanúsítottak. Ezzel szemben Minturnótól nyugatra német kötelekek kezükbe véve a kezdeményezést, betörték

az Amerikaiak vonalába és egy páncélist körülfárasztva 177 foglyot tartak. A hadszíntér északi szakaszán pariz hadsereg és Cassino közöri brit hadsereg kötelekek Rapai Pignata felé igyekeztek páncélos segítségével áttörni. Az erjente meci hancócelohárítók azonban vérsúlyos veszteségeket okoztak sebban, hogy az angol támadási élesítők erjüket vesztették. San Angó nyugatra néhány helyi betörtés fel támadással visszavetették a német létekek. A harcok e hadszíntér a mennyi gyújtópontjában változó hevességgel és erővel folynak. Antunói hídfőben csak kisebb jelesek gó helyi harci tevékenységre lérsor. Az angolok a nettunói hídfő látsban malária-csata megkezdés beszélnék. De tévedésben van mert jelenleg még nem lehet ittáról beszélni, hanem csak előzetes zásokról. A nagy csatára majd a középén kerül sor, amilyenre évtized óta nem volt példa, miután a német csapatok a Pontini mocsarokat a víz alá boosították. Legközelebb hónap múlva a szunyogok millióinak nek is ebből a mocsárból, akkor eddők csak igazán a maláriacsapatok németek részére ez a harc annál könnyebb lesz, mivel az összes ott levavetett német katonák már évek eselőtt megelőző maláriakurán esát. Ezenkívül a német állások legesen magasabban vannak, mint angoloké és gyorsabban is válthat fel a harcbevetelt csapatokat, mik ellenségé kénytelen a tengeren is levnyolítani a csapatok feljavítását.

Távolkeleti harcok

Az indiai arcvonalon a japán Budhizing mellett általános támas indítottak a városból elűzött 20 angol-indiai hadosztály megmaradt serei ellen. A japán csapatok észrelenül átkeltek a Mayi folyón és angol-indiai csapatok most már ten sen ki vannak szögálatva a japánnak. Elkeseredett harcok folytak yangtől délre, a Lungmeungban sebbégen. Ez a hegyvidék a budhívészel szent helye, ahol másféte évvel eselőtt kínai művészek sok képet festettek a sziklákra. Csungking jelentés szerint hivatalosan beismerték a Loyangtól 40 kilométernyú délkeletre fekvő Tengtung esletét. A kínai arcvonalon a japánok felgátlják Busang fontos kínai város a honati tartomány idegteszen sere helyét.

„Magyar Nép”-et terjesztette magyar kötelesség

MAGYAR NÉP HIRADÓJA

MIVEL PERMETEZZÜNK
AZ IDÉN?

háborús anyaggyártózkodási negek miált ma a gazda legneheze feladata a beszerezhető növényezerekkel és anyagokkal a gyűlők és a szőlő állati és növényi vívi ellen a védekezést biztosí.

Hogy ez mégis ezében hogyan tő meg a leggazdaságosabban zeredményesben, arról az rész- n felvilágosítást és tanácsot dr. ány Jeno m. kir. mezőgazda- földmunkásoknak fenti címen a ban elhangzott előadása, amely nyomtatásban is megjelent. Ezt a választéggel beküldése elte- na, vagy személyesen átvéve díj- esen megszerezhető a vidéki m.

Növényegészségügyi Közretek- zőitől, a m. kir. Növényegészség- Szolgálatól (Budapest, V., Kos- Lajos-ter 11.), vagy a m. kir. Növényegészségügyi Intézetől (Buda- H. Herman Ottó út 15.).

MEZŐGAZDASÁGBAN LÉGITÁ-
MÁSOKKAL OKOZOTT KÁROK
HELYREÁLLÍTÁSA.

m. kir. földmivvelésügyi miniszter 1920—1944. F. M. számú kórende- mel felhívja az illetékes hatóságok elémelt arra, hogy a mezőgazdasági munkálatok elvégzésének biztosítása- ból honvédelmi munkátólfelezt. Itt, illetőleg honvédelmi dologi szol- gálatokat a fennálló rendelkezések elében is igénybe lehet venni, ha a mezőgazdaságban a légítáma- ok által okozott károk pótlása, a légítámadások által megka- okozott, vagy megnehezített mező- gazdasági munkálatok elvégzése vé- den van szükség. Annak sincs akadé- ly hogy a Budapestről és környéké- el távolított lakosság munkaképes- ségét mezőgazdasági munkára irányt bevezegyek.

HÁBORÚ VÉGEIG TILOS A ME-
ZŐ ÉS ERDŐGAZDASÁGI INGAT-
LANOK ADÁS-VÉTELE

Budapesti Közlöny május 6-iki ma kormányrendeletet között a mező- és erdőgazdasági ingatlanok eladásának korlátozásáról.

rendelet kimondja, hogy a háború ma alatt mező- és erdőgazdasági ingatlan venni vagy eladni nem sza- g, és ilyen ingatlan elidegeníté- joglet érvénytelen, de érvénytelenek szerződés kötését megelőző elbesz- gyezések (előszerződések) is.

Mező- és erdőgazdasági ingatlan el- denítése iránt a rendelet életbe- lépés előtt létrejött jogügylet érvény-

telenné válik, kivéve, ha 1. a jogüg-ylet a jogszabályok értelmében szük- séses földbirtokpolitikai, katonai, va- gyonfelügyeleti, gyámhatóság, vagy egyéb hatóság jóváhagyás, hozzájá- rulás, megerősítés, vagy tudomásul- vételt végezt, vagy a vagyonruházási illeték kiszabása végett a jelen ren- delet hatálybalépése előtt a illetékes hatóságnál bejelentették. Illetve a jog-ügyletről készített okiratot bemutat- ták, vagy 2. a telekkönyvi hatóságnál a tulajdonjog bejegyzése iránt a kérel- met a rendezet hatálybalépése előtt előterjesztették, vagy 3. az ingatlan a szerződő fél a rendezet hatálybalépése előtt birtokba vette, vagy 4. a jogüg-ylet teljesítése iránt a rendelet hatály- balépése előtt a pert megindították.

A rendelet nem terjed ki ingatlan- nak az államkincstár, a törvényhatós- ság, a község által való megszerzésre vagy elidegenítésre, ingatlanok az erre törvényesrűen kirendelt intézél, vagy más szerv útján földbirtokpoli- tikai célból megszerzésre vagy elide- genítésre, ingatlanok hagyatékí osz- lályegység, vagy a közszeremény megosztása során való elidegenítésre, ingatlanok lajdonostársak között létre- jött elidegenítésekre, végül a szőlő- tulajdonban volt földbirtokok elide- genítésére ezek továbbra is az azokat átvevő hivatalos állami szervek keze- lésében maradnak.

A földmivvelésügyi miniszter a pénz- ügyminiszterrel egyetértve engedélyt adhat bizonyos mezőgazdasági ingat- lanok eladására abban az esetben, ha köztartozás, jelzáloggal biztosított követelést, vagy védett birtokok tar- tozó ingatlan terhelő jelzálogos kö- vetelést kell kiegyenlíteni, de csak olyan területre, amelyből az emittelt fizetések kiegyenlíthetők. A rendelet nem írta ingatlanoknak vgrehá- tási árverés útján való elidegenítését, de kiterjed az önkéntes árverés útján, valamint az árverést pótló bírói áton szabadkézről való elidegenítésre.

A rendelet kihirdetése napján — tehát május 6-án — életbe is lépett.

A FÖLDMIVVELÉSÜGYI MINISZTE-
RIUM ERDÉLYI KIRENDELTSÉGE-
NEK TENYESZNYL-ÉS MINTA-
KETREC-AKCIÓJA

Közismert tény az, hogy Erdély, de különösen a Székelyföld a törpe- és kiscsaszások hazája. Mindazok a termelési ágak tehát, amelyek a kis- gazdaságok jóvedelmét a több kézi munkaerő által emelik, elsősorban számíthatnak érdeklődésre az erdélyi

és székely kiscsaszák között. Ezért van nagy jelentősége a nyúltenyésztés szélesebb körű megszervezésének.

A nyúltenyésztésre az adottságok különösen a Székelyföldön megvan- nak: a hidegebb időjárás, amely a leg- kíválóbb minőségű gerezna, prém elő- állítására alkalmas, a nyulak takar- manozásaihoz szükséges löhere és zab termelésére a vidék éghajlata és tala- j viszonyai megfelelőek, végül pedig a nagy családdal rendelkező furó-fara- gó székely a nyulak ketrecét maga készítheti el, a sok gyermek közül pe- dig akad nemcsak egy, aki a nyula- kat gonozza.

Ezért van különös jelentősége a földmivvelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége által megindított tenyésznyúl-akciónak, amelynek során 1944-ben is folytatni kívánja a múlt évben megindított tenyésznyúl- és mintaketrec-kiosztást. Az elmúlt évben ugyanis már 600 drb. tenyész- nyulat és 100 drb. mintaketrecet osz- tottak szét az erdélyi és székelyföldi gazdák között.

A földmivvelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége ez évre is nagyobb összegű államszolgálatot utalt ki erre a célra és ezáltal az akció keretét lé- nyegesen bővíttek. Az akció lebonyo- lítását a minisztéri kirendeltség az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület- re bízta.

Mindazok, akik az akcióban részt kívánnak venni, igénylőcikkkel forduljanak az EMGE kolozsvári kiállat. Tenyészni szakszolgáltató, vagy pedig az EMGE kirendeltségeihez.

**ÍRÓ-SOKSZOROSÍTÓ-
ÉS SZAMOLOGEPE**
szakszerű javítást, újra építést több év óta áll a molett vállalom Ószes rendszerű gépekhez kellékek.

Körmendy ihály
műszerész és mester
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC-UTCA 24
Telefon: 25-83

